

Καραγκούνικο πρόβατο

*Δρ Κωνσταντίνος Δεληγιάννης, Τακτικός Ερευνητής
Σταθμός Γεωργικής Έρευνας Παλαμά Καρδίτσας*

Τα πρόβατα της Καραγκούνικης φυλής εκτρέφονται, κυρίως, στη Δυτική Θεσσαλία. Είναι η πολυπληθέστερη ελληνική φυλή. Εκτιμάται ότι ο αριθμός των αμιγώς εκτρεφόμενων προβάτων ανέρχεται σε 200.000 άτομα. Είναι από τα πιο γνωστά ελληνικά πρόβατα και από τα σημαντικότερα σε ό,τι αφορά τις αποδόσεις. Για τους λόγους αυτούς χρησιμοποιούνται, σε ευρεία κλίμακα, σε διάφορα σχήματα διασταυρώσεων που στοχεύουν στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας άλλων ελληνικών φυλών.

Τα Καραγκούνικα πρόβατα εκτρέφονται σε ποιμνία των 20 ως 150 ζώων, που βόσκουν στα πεδινά φυσικά λιβάδια, συχνά υγρά, της Θεσσαλίας, καθώς και στις λοφώδεις εκτάσεις και στους αγρούς μετά τη συγκομιδή των δημητριακών. Κατά τη χειμερινή περίοδο προσφέρονται στο προβατοστάσιο σανός μηδικής και μίγματα συμπυκνωμένων ζωοτροφών.

Φημίζονται για την προσαρμογή τους στις ιδιαίτερα υψηλές θερμοκρασίες του θέρους και τις χαμηλές του χειμώνα. Πρόκειται για ανθεκτικά και μακρόβια πρόβατα, τα οποία παρουσιάζουν και ιδιαίτερη ανθεκτικότητα στις πιλοπλάσσεις.

Μορφολογικά χαρακτηριστικά

Η Καραγκούνικη φυλή ανήκει στις μεγαλόσωμες φυλές ελληνικών προβάτων. Το ύψος ακρωμίου των κριαριών κυμαίνεται γύρω στα 78 εκ. και των προβατινών γύρω στα 68 εκ., τα αντίστοιχα μέσα σωματικά βάρη είναι 80 και 57 κιλά.

Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της φυλής είναι το πολύ κυρτό επιρρήνιο, τα υψηλά άκρα τους και η στρογγυλή και πολύ μακριά ουρά τους, που σε μερικά ζώα αγγίζει σχεδόν το έδαφος και γενικά είναι κάπως πλατιά στη βάση της.

Ο μαστός των προβατινών είναι στις περισσότερες περιπτώσεις κανονικής διάπλασης με ισχυρή πρόσφυση στους κοιλιακούς μυς.

Ο χρωματισμός ποικίλλει από το λευκό ως το μαύρο. Υπάρχουν ζώα τελείως μαύρα (“λάϊα”), τελείως λευκά (“μπέλα”) ή λευκά με μαύρες κηλίδες, διαφορετικής έκτασης, στον κορμό, στα άκρα και στο κεφάλι (“βάκρα”) ή ολόλευκα με μαύρες κηλίδες μόνο γύρω από τους οφθαλμούς, στα αυτιά και στο ακρορρήνιο (“κάλεσια”).

Τα κριάρια, σε ποσοστό 50% περίπου είναι κερασφόρα. Τα κέρατά τους είναι μεγάλα, ισχυρά, ελικοειδή και συνήθως περιτυλίγουν τα αυτιά. Μικρό ποσοστό κριαριών φέρει μικρά και λεπτά μάλλον κέρατα, ενώ τα υπόλοιπα είναι ακέρατα (“σιούτα”). Οι προβατίνες, κατά κανόνα είναι ακέρατες, υπάρχουν όμως και λίγες προβατίνες με μικρά κέρατα (“κρούτες”), ενώ εκείνες που φέρουν μικρά και προς τα πλάγια κατευθυνόμενα κέρατα είναι ελάχιστες.

Ανήκει στα αναμεικτόμαλλα πρόβατα και το μαλλί τους, που δεν έχει ιδιαίτερη οικονομική σημασία πλέον, δε σχηματίζει μακρείς πλοκάμους και αφήνει ακάλυπτη την κεφαλή, το κάτω μέρος του τραχήλου, την κάτω κοιλιακή χώρα και τα άκρα κάτω από τον αγκώνα και τον ταρσό.

Αναπαραγωγικά και παραγωγικά χαρακτηριστικά

Είναι φυλή σχετικά πρόωμη. Κάτω από εντατικές συνθήκες εκτροφής, το 50% από τις ζυγούρες είναι δυνατό να γονιμοποιηθεί στην ηλικία των 9-11 μηνών. Η αναπαραγωγική περίοδος εκτείνεται από τον Ιούλιο ως τα τέλη Μαρτίου, ενώ το 57,14% των προβατινών παρουσιάζουν ωοθηκική δραστηριότητα ολόκληρο το έτος. Η πραγματοποίηση 3 τοκετών ανά διετία δεν είναι ασυμβίβαστη. Ο δείκτης πολυδυμίας στη γέννηση κυμαίνεται στο 1,40.

Τα περισσότερα αρνιά απογαλακτίζονται απότομα και σφάζονται σε ηλικία 35-45 ημερών. Λίγα μόνο γαλουχούνται επί 60 ημέρες. Η παράταση της γαλουχίας πέρα από 6 εβδομάδες δεν είναι οικονομικά συμφέρουσα.

Το σωματικό βάρος των μονόδυμων αρνιών στη γέννηση κυμαίνεται στα 4,5 κιλά και στην ηλικία των 42 ημερών (απογαλακτισμός) στα 14,7 κιλά. Η μέση ημερήσια αύξησή τους κυμαίνεται κατά την περίοδο της γαλουχίας από 205 ως 265 γρμ., ενώ εκείνος των παχυνόμενων αρνιών μετά τον απογαλακτισμό και μέχρι τη σφαγή τους από 140 ως 218 κιλά. Παχυνόμενα, μετά τον απογαλακτισμό τους στο προβατοστάσιο ή σε μικτό τεχνητό λειμώνα (*Lolium perenne* + *Trifolium repens*) τα Καραγκούνικα αρνιά αποδίδουν βαριά σφάγια (15-21 κιλά χωρίς το κεφάλι, τα σπλάχνα, το μείζον επίπλουν και το “μεσεντέριο”) καλής ποιότητας.

Η γαλακτοπαραγωγική ικανότητα παρουσιάζει μεγάλη παραλλακτικότητα. Από την ανάλυση 48.427 γαλακτικών περιόδων προέκυψε ότι η διάρκεια της γαλακτικής περιόδου κυμαίνεται από 124 έως 206 ημέρες ανάλογα με την εποχή των τοκετών και η μέση γαλακτοπαραγωγή σε 188 κιλά. Η μέση λιποπεριεκτικότητα του γάλακτος κυμαίνεται γύρω στο 7,0%.

Εξαιτίας των καλών της χαρακτηριστικών, αλλά και της σχετικά υψηλής γαλακτοπαραγωγικής της ικανότητας, η φυλή έχει χρησιμοποιηθεί σε ευρεία κλίμακα σε διασταυρώσεις αναβάθμισης πολλών πεδινών και ημιορεινών πληθυσμών προβάτων. Έτσι, 2.000.000 περίπου από τα εκτρεφόμενα σήμερα στην Ελλάδα πρόβατα φέρουν γονίδια από το Καραγκούνικο.

Στο αγρόκτημα Καρδίτσας του Σταθμού Γεωργικής Έρευνας Παλαμά, του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας, εκτρέφεται ποίμνιο προβάτων της Καραγκούνικης φυλής με στόχο τη μελέτη των μορφολογικών, αναπαραγωγικών και παραγωγικών χαρακτηριστικών της φυλής καθώς και την ανάπτυξη έρευνας και την προώθηση πρωτοποριακών ιδεών στην αγροτική έρευνα και τεχνολογία με τελικό σκοπό τη βελτίωση της παραγωγικότητας των εκτροφών προβάτων.

Αποτέλεσμα της ερευνητικής μας δραστηριότητας με τη συμμετοχή μας σε ερευνητικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ελληνικά ήταν:

- Η ανάπτυξη νέων αποτελεσματικών σχημάτων εκτροφής και διατροφής των προβάτων και νέας τεχνολογίας παραγωγής βαρέων σφαγίων ελληνικών φυλών.
- Η παραγωγή “οικολογικών” σφαγίων αρνιών και κασικιών με την τροποποίηση και ανάπτυξη υφιστάμενων μεθόδων εκτροφής προβάτων και γιδιών, που επιτρέπουν τη μείωση, βελτίωση της χρήσης ή και “αντικατάσταση” των αντιπαρασιτικών φαρμάκων που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση των νηματωδών γαστρεντερικών παρασίτων, με προϋπόθεση τη διαφύλαξη της υγείας των ζώων.
- Η απόκτηση νέας γνώσης σε ό,τι αφορά στην αναπαραγωγική και παραγωγική διαχείριση των προβάτων της Καραγκούνικης φυλής.
- Η ανάπτυξη νέων σχημάτων διατροφής των προβάτων με χρησιμοποίηση εγχώριων υποπροϊόντων με σκοπό τη μείωση του κόστους διατροφής με την αντικατάσταση εισαγόμενων πρωτεϊνούχων ζωοτροφών.
- Η εφαρμογή προγράμματος εξυγίανσης του ποιμνίου προβάτων της Καραγκούνικης φυλής του Σταθμού μας από την προϊούσα πνευμονία ώστε να αποτελέσει τη βάση εξυγίανσης όλων των Καραγκούνικων προβάτων.
- Η ανάπτυξη, τυποποίηση και σύγκριση ορμονικών σχημάτων για το συγχρονισμό του οιστρικού κύκλου προβάτων.
- Η επιδημιολογική έρευνα στις γαστρεντερικές παρασιτώσεις.
- Η αξιοποίηση τεχνικών πολλαπλής ωοθυλακιορρηξίας, κατάψυξης και μεταφοράς εμβρύων και η μελέτη της επίδρασης των περιβαλλοντικών παραγόντων για τη διακίνηση γενετικού υλικού μεταξύ των χωρών. 🌱

Πληροφορίες:

Σταθμός Γεωργικής Έρευνας Παλαμά Καρδίτσας
Ταυρωπού 40, 431 00 Καρδίτσα
τηλ.: 2441023983, e-mail: arsk@internet.gr